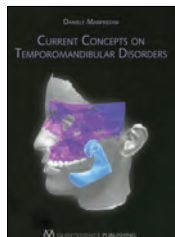

Oversiktlig, utdypende og oppdatert om TMD

Daniele Manfredini:
Current concepts on temporomandibular disorders

Boken er en lærebok beregnet på både tannleger, leger og andre helsefaglige grupper med spesiell interesse for temporomandibulære sykdommer og forstyrrelser (TMD). Boken vil kunne fungere godt også som oppslagsverk, i og med at den er velskrevet og systematisk i sin oppbygning. Forfatteren selv skriver i forordet at han ønsker å skape en syntese mellom vitenskap og klinikk. I dette lyktes han godt. Listen over medforfattere er lang og vidtrekkende med tanke på både geografi og fagspesialitet.

Boken er delt inn i fire hovedemner, grunnleggende opplysninger, etiologi, diagnose og behandling, og hvert hovedemne deretter inn i oversiktlige kapitler med relevante underpunkter. Hvert kapittel avsluttes med en konklusjon og en omfattende referanse-liste som gjør boken enklere å lese og enklere å bruke som oppslagsverk, samtidig som den med sin vitenskapelige og kliniske tilnærming egnert seg godt for den spesielt interesserte kliniker. Boken er solid innbundet med stive permer og har et praktisk format. Den har halvglanset papir av god kvalitet, med mange, fine illustrasjoner og bilder. Forfatteren skriver i forordet at dette kanskje vil bli en av de siste bøkene hvor begrepet TMD brukes, og i et eget kapittel diskuteres dette grundig. Han er således tydelig oppdatert og opptatt av å bidra til mer spesifikk terminologi i fremtiden. Dette synes jeg han klarer godt i denne boken. I første hovedemne om grunnleggende opplysninger er det tre kapitler, anatomi, TMD klassifisering og epidemiologi samt TMD og kroniske smerter. Anatomidelen er utfyllende og har spesielt fine bilder som viser både ben-,

blod-, ligament- og muskelanatomi på en enkel og oversiktlig måte. Forfatteren beskriver flere måter å klassifisere TMD på og diskuterer godt de sprikende epidemiologiske data.

I andre hovedemne, etiologi, diskuteres etiopatogenesen for muskelsykdommer, diskusjonsforskyvninger, artrose og bruksisme hver for seg. Forfatteren tar for seg de forskjellige etiologiske teoriene for de ulike sykdommene og dette er meget interessant lesning. Diagnosedelen er meget god med en omfattende vurdering av undersøkelsesmetoder, radiologiske undersøkelser, samt forholdet til forskjellige lidelser som hodepine, fibromyalgi, malokklusjoner og flere. Forfatteren har også tatt med en utfyllende vurdering av malokklusjoner og kroppsholdning, noe som ikke er vanlig, men som er betegnende for den gjennomgående grundigheten i hele boken.

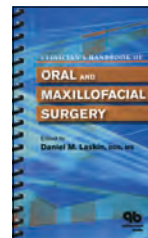
Det siste emnet er behandling. De forskjellige behandlingene for alle sykdommene som ligger i TMD-begrepet utdypes godt. Her er det mulig å hente både praktisk hjelp og grunnleggende informasjon til forskningsbruk. Boken er ikke den mest omfattende innenfor fagfeltet, men er kanskje den av de mer omfattende bøkene om TMD som er lettest å lese. Boken anbefales herved til studenter, tannleger og andre helsearbeidere med spesiell interesse for det store og interessante fagfeltet TMD.

Heming Olsen-Bergem
spesialist i oral kirurgi og oral medisin,
PhD kandidat.

Oxford: Quintessence Publishing Inc., 2010.
498 sider. ISBN: 978-1-85097-199-3

Hendig manual i oral kirurgi

Daniel M. Laskin (ed):
Clinician's Handbook of Oral and Maxillofacial Surgery

Clinician's Manual of Oral and Maxillofacial Surgery av redaktørene Kwon og Laskin utkom i tre utgaver fra 1991 til 2001. Nå har boken fått en ansiktsløftning og en litt ny tittel (ny-

ansens fra Clinician's Manual of... til Clinician's Handbook of... er subtil). Daniel Laskin er nå blitt eneredaktør. I en alder av 86 år har han fortsatt imponerende kapasitet. Med seg har han en rekke kolleger som tar for seg forskjellige aspekter innen oral kirurgi i sykehussammenheng. De fleste kapitlene og mange av forfatterne er identiske med de tidligere utgavene. Nytt er et kapittel om bisfosfonat-indusert osteonekrose og et kapittel om orale slimhinnelesjoner. Boken er samtidig komprimert noe, fra 476 til 404 sider.

Tidligere utgave av boken ble anmeldt i NTFs Tidende i 2002. Den fikk positiv omtale, men hadde den ulempen at mange kapitler egnet seg best for amerikanske forhold. Det ble i anmeldelsen etterlyst omtale av den viktige CRP – (C-reaktiv protein) testen. Gledelig nok er denne nå tatt med.

Boken er i hendig størrelse, er spiralinnbundet og har oversiktlige kapitler med kortfattet tekst og et godt register. Den henvender seg som rask oppslagsbok til videreutdanningskandidater og spesialister i oral kirurgi og oral medisin med tilknytning til sykehus. Imidlertid må kunnskap om rutiner og prosedyrer ved norske sykehus hentes fra andre kilder. Det begrenser bokens anvendelighet.

Knut Tornes

Oxford: Quintessence Publishing Co Inc., 2010.
404 sider. ISBN: 978-0-86715-493-1.